

“Kehittäjäopettajana toimin siltana yliopiston ja päiväkotien välillä.” Kehittäjäopettajatoiminta varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen työssäoppimista tukemassa*

**Satu Karjalainen^a, Jaakko Moilanen^b, Kaisa Pesonen^c, Laura Yli-Hukka^d
& Outi Ylitapio-Mäntylä^e.**

^a Oulun yliopisto, vastaava kirjoittaja, s-posti: satu.karjalainen@oulu.fi, <https://orcid.org/0000-0003-1975-0074>

^b Oulun yliopisto, <https://orcid.org/0000-0001-8801-0278>

^c Oulun yliopisto, <https://orcid.org/0009-0003-0437-3752>

^d Oulu, <https://orcid.org/0009-0006-5245-8816>

^e Oulun yliopisto, <https://orcid.org/0000-0002-0516-2223>

TIIVISTELMÄ: Yhteiskunnalliset ja työelämään liittyvät muutokset haastavat varhaiskasvatuksen opettajankoulutusta pitkäjänteiseen kehittämistyöhön. Tutkintoon sisältyvät työssäoppimisjaksot ovat tutkimusten mukaan keskeisiä ammatillisen kasvun ja alalle kiinnittymisen näkökulmasta. Koulutusten edellytykset vastata näihin tarpeisiin vaatii jatkuvaa vuoropuhelua käytännön työelämän kanssa. Puheenvuorossa esitellään Oulun yliopistossa kehitetty kehittäjäopettajatoiminta, joka organisoidun ja säännöllisen työelämäyhteyden avulla mahdollistaa työssäoppimisen ja ohjaamisen ja sen jatkuvan kehittämisen.

Asiasanat: työssäoppiminen, opettajankoulutus, varhaiskasvatus

ABSTRACT: The changes in societal and working life challenge Early Childhood Teacher Education to long-term development work. The previous research shows that teaching practicums are central to professional growth and enhance the attachment to the field after graduation. Prerequisites for teacher education to meet these needs require a continuous dialogue with practical working life. The paper introduces the Developer Teacher activities developed at the University of Oulu in

which teaching practicum and the guidance of the pre-service teachers and continuous development is enabled through organized and regular working life connection.

Keywords: *early childhood education, practicums, teacher education*

*** Tämä artikkeli kuuluu JECER-lehden vertaisarvioimattomiin kirjoituksiin.**

Johdanto

Varhaiskasvatuksen yliopistollisella opettajankoulutuksella on useita keskeisiä yhteiskunnallisia tehtäviä, joista yksi on vastata jatkuvassa muutoksessa oleviin työelämän tarpeisiin. Tutkintoon johtavien koulutusten edellytykset järjestää näitä tarpeita vastaavaa koulutusta vaatii jatkuvaa vuoropuhelua käytännön työelämän kanssa. Koulutusten työelämärelevanssin puutteita on kuitenkin nostettu esille sekä työelämän että opiskelijoiden taholta. Tässä puheenvuorossa tarkastelemme varhaiskasvatuksen yliopistollisen opettajankoulutuksen työssäoppimisen ja ohjaamisen tutkimusperustaista kehittämistä erityisesti organisoidun ja säännöllisen työelämäyhteyden näkökulmista. Puheenvuorossa avaamme myös päiväkotiharjoitteluun liittyviä käsitteitä, sillä kansallisella tasolla on käytössä useita erilaisia käsitteitä ja niistä on käyty keskustelua myös valtakunnallisella tasolla yliopistollisten varhaiskasvatuksen opettajakouluttajien tapaamisissa. Tarkastellessamme työssäoppimista viittaamme varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijoiden päiväkodeissa toteutuviin harjoitteluihin. Työssäoppimisen käsite nousi esille Oulun ja Tampereen yhteisessä ASKEL-hankkeessa (ks. myös Ukkonen-Mikkola & Turtiainen, 2016). Työssäoppimisen käsitettä on käytetty perinteisesti toisen asteen koulutuksissa ja osaltaan siksi sen käyttö yliopiston kontekstissa on herättänyt myös vastareaktioita. ASKEL-hankkeen myötä työssäoppimisen käsite vahvisti asemaansa kuvaamaan Oulun yliopiston varhaiskasvatuksen koulutuksen harjoittelujaksoja.

Opettajankoulutuksen uudistumisessa yhteistyön ja kollektiivisen yhteiskehittämisen merkitys nähdään tärkeänä (Zeichner ym., 2015). Oulun yliopiston varhaiskasvatuksen koulutuksessa on luotu kehittäjäopettajatoiminta, jonka ensisijaisena tavoitteena oli päiväkotien ja yliopistojen välisen yhteistyön jatkuva ja systemaattinen kehittäminen. Kehittäjäopettajatoiminnan käynnistymisen ja toteuttamisen myötä on havaittu, että kehittäjäopettajien rooli on osoittautunut merkitykselliseksi erityisesti työssäoppimisen ohjauksen laadun kehittämisen ja tukemisen näkökulmista. Pitkäjänteisellä kehittäjäopettajatoiminnalla voidaan vastata laajemminkin varhaiskasvatuksen alaa koskeviin haasteisiin ja tulevaisuuden näkymiin.

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

Puheenvuoron otsikossa Oulun yliopiston kehittäjäopettajana toimiva Tiina kiteyttää kehittäjäopettajien keskeisen roolin varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen työssäoppimisen toteuttamisessa ja kehittämisessä. Kehittäjäopettajien kautta työssäoppimiseen liittyvä informaatio, palautteet, kokemukset ja kehittämisideat välittyvät niin yliopistolta, päiväkodeista kuin opiskelijoilta, ja siksi heidän roolinsa on tärkeä kaikkien toimijoiden välisessä kanssakäymisessä ja koko työssäoppimisprosessin tukemisessa.

Varhaiskasvatus on monella tapaa haastavassa tilanteessa. Julkinen keskustelu muun muassa varhaiskasvatuksen järjestämisestä, laadusta, työolosuhteista ja palkkauksesta on ollut runsasta ja pääosin ongelmakeskeistä. Pula pätevistä henkilöstöstä, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajista, on yksi keskeinen alaa koskeva haaste (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2021). Suurimpien kaupunkien tilanne varhaiskasvatuksessa on kriisiytynyt opettajapulan vuoksi, ja vaihtoehtoja tilanteen ratkaisemiseksi on pyritty löytämään kiivaasti. Onnismaan ym. (2017) mukaan syyt tilanteen muodostumiseen ovat moninaiset, mutta perimmäisenä syynä voidaan pitää sitä, että varhaiskasvatuksen opettajien koulutusta laiminlyötiin pitkään.

Varhaiskasvatuksen hallinnonalalla on ollut merkittäviä vaikutuksia nykymuotoisen varhaiskasvatuksen kehitykseen, erityisesti opettajien koulutukseen ja varhaiskasvatuksen laatuun (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, 2024). Varhaiskasvatus oli vuoteen 2013 saakka sijoitettuna sosiaali- ja terveysministeriön (STM) alaisuuteen. Siirtymä Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) alle pakotti tarkastelemaan alaa kasvatuksen ja koulutuksen näkökulmasta – sosiaalipalvelun sijasta (Onnismaa ym., 2017). Myös varhaiskasvatuksen eri ammattiryhmien ja eri koulutusten tuottaman osaamisen määrittely on ollut haastavaa aiheuttaen jännitteitä varhaiskasvatuksen kentällä vuosien varrella (Karila & Kupila, 2023).

Alan kehitys sekä veto- ja pitovoima ovat yhteydessä alan arvostukseen, palkkojen kehitykseen sekä toiminnan laadukkuuteen. Vaikka hallinnonala- ja lakimuutokset ovat olleet merkittäviä askeleita eteenpäin, tarve varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja muutokseen on edelleen ilmeinen. Haasteisiin on pyritty vastaamaan varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksissa koulutuspaikkoja lisäämällä. Varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksissa kaikissa yliopistoissa opiskelijamäärät ovatkin nousseet viime vuosien aikana. Esimerkiksi Oulun yliopistossa aloittavien opiskelijoiden määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2017. Ratkaisuja on etsitty myös erilaisten, esimerkiksi työssäoppimiseen liittyvien kehittämishankkeiden avulla. Varhaiskasvatuksen opettajankoulutukseen sisältyvä työssäoppiminen on tutkimusten mukaan keskeinen osa opettajaksi kasvamista ja laajemminkin tärkeä rajapinta koulutuksen ja käytännön

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

välisessä yhteistyössä (Liinamaa, 2014; Ukkonen-Mikkola & Turtiainen, 2016). Työssäoppimisen kehittämiseen onkin panostettu pitkäjänteisesti eri varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksissa. Oulun yliopistossa yksi tärkeimmistä työssäoppimisen kehittämishankkeista on ollut kehittäjäopettajatoiminnan luominen.

Ohjattu työssäoppiminen ammatillista kasvua tukemassa

Työssäoppimisella on pitkät juuret opettajankoulutuksessa ja se on keskeinen ja kriittinen induktiovaihe alalle sitoutumisessa (Liinamaa, 2014). Varhaiskasvatuksen kontekstissa toimiminen opintojen aikana on nähty olennaisena osana opettajaksi kasvua, ammatti-identiteetin vahvistamista ja työyhteisöön ja sen jäseneksi oppimista (esim. Ukkonen-Mikkola ym., 2021). Varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijan oppimisympäristö muodostuu sekä varhaiskasvatuksen kentästä että yliopistojen opettajankoulutuksesta. Tätä yhteistä oppimisympäristöä vahvistaa tasavertainen yhteistyö, jossa huomioidaan ja arvostetaan jaettua asiantuntijuutta ja sen hyödyntämistä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi (Ukkonen-Mikkola ym., 2021).

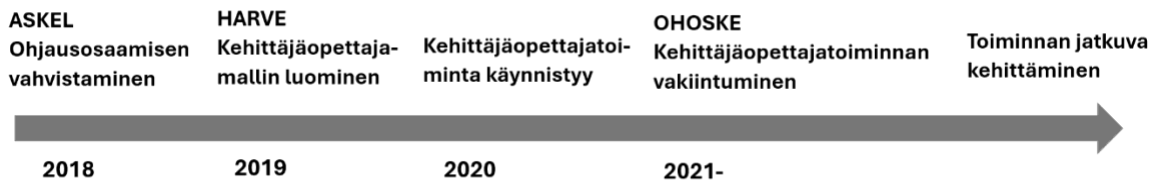
Ohjattu työssäoppiminen on keskeinen osa opettajakoulutusta ja varhaiskasvatuksen opettajan asiantuntijuuteen kasvua. Näistä syistä ohjauksen laadun ja kehittämisen merkitys korostuu. Ohjauksen kehittämisen myötä olemme tarkastelleet myös ohjaukseen liittyvää käsitteistöä. Työssäoppimiseen liittyvä käsitteistö on kirjavaa sekä kansallisesti ja kansainvälisesti ja aiemmin Oulun yliopiston varhaiskasvatuksen koulutuksessa työssäoppimisesta on käytetty käsitteitä opetusharjoittelu ja pedagoginen harjoittelu. Työssäoppimisella tarkoitetaan opiskelijan kokonaisvaltaista, tavoitteellista, ohjattua, dokumentoitua ja arvioitua osallistumisprosessia varhaiskasvatuksen kontekstissa (Lave & Wenger, 1991). Työssäoppiminen korostaa oppimista, kokonaisvaltaista haltuunottoa opettajan työn kokonaisuudesta ja prosessinomaisuutta siinä työn kontekstissa, johon ollaan kouluttautumassa. Työssäoppiminen käsitteenä painottaa teoreettisen tiedon ja käytännön yhteen nivoutumista ja uuden ymmärryksen sekä käytäntöjen kehittämistä. Varhaiskasvatuksen kontekstissa tapahtuvien työssäoppimisjaksojen toteutuksessa on tunnistettu myös haasteita: sen sijaan, että ne olisivat yhdistäneet teoreettista ja päiväkodissa tapahtuvaa oppimista, näiden kahden toimintaympäristön ja niissä tapahtuvan oppimisen välille ei kuitenkaan aina opettajankoulutuksessa olla onnistuttu luomaan riittävää yhteyttä (Matengu ym., 2020). Kehittäjäopettajatoiminnan keskiössä onkin ajatus työssäoppimisesta prosessina, jossa käydään systemaattista vuoropuhelua omaksutun teoreettisen tiedon syventämisen ja varhaiskasvatuksen pedagogisen todellisuuden ja sen kehittämisen välillä.

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

Kehittäjäopettajat ja työssäoppimisen ohjaaminen

Oulun yliopistossa on kehitetty tutkimusperustaisesti opiskelijoiden ohjausta, työssäoppimisen yhteistyörakenteita ja -käytäntöjä yhteistyössä eri kuntien varhaiskasvatuksen ammattilaisten kanssa. Kehittäjäopettajatoiminta on muotoutunut nykyiseen muotoonsa eri hankkeissa toteutetun kehittämistyön myötä (Kuvio 1).

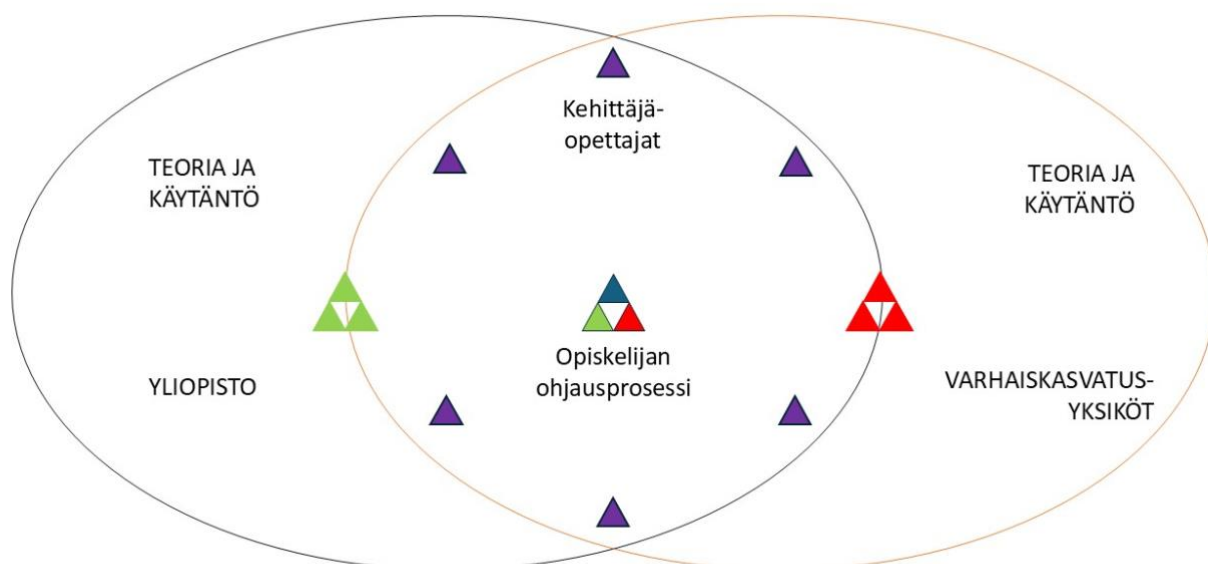
KUVIO 1. Kehittäjäopettajatoiminnan muotoutuminen osana kehittämishankkeita

ASKEL-kehittämishankkeen (Asiantuntijuuden kehittäminen yliopiston varhaiskasvatuksen koulutuksessa) päätavoitteena oli vahvistaa varhaiskasvatuksen työssäoppimisen ohjausosaamista. Tätä kehittämistyötä jatkettiin HARVE-hankkeessa (Harjoittelupäiväkotien verkoston kehittäminen Pohjois-Suomessa), jossa kehittäjäopettajatoimintamallin suunnittelu ja käytäntöjen kokeilu nousivat keskiöön. Kehittäjäopettajatoiminnan kehittämistä jatkettiin edelleen OHOSKE-hankkeessa (Kansallinen varhaiskasvatuksen koulutusten ohjaamisosaamisen kehittämishanke).

Kehittäjäopettajat sijoittuvat keskeiseen rooliin yliopiston ja varhaiskasvatuksen kentän välisessä yhteistyössä, erityisesti opiskelijan ohjaukseen ja ohjauksen tukemiseen liittyvissä kysymyksissä. Toiminnan vakiintuessa myös koulutuksen, erityisesti työssäoppimiseen kytkeytyvä kehittäminen on korostunut. Kuviossa 2 kuvataan yliopiston ja varhaiskasvatuksen yksiköiden välistä yhteistyötä työssäoppimisessa, sekä kehittäjäopettajien sijoittumista suhteessa tähän kokonaisuuteen.

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

KUVIO 2. Kehittäjäopettajien sijoittuminen yliopiston ja varhaiskasvatuksen kentän yhteistyössä

Kehittäjäopettajat ovat pääasiallisesti varhaiskasvatuksen opettajia, ja he toimivat yliopiston tuntityöntekijänä yhden päivän kuukaudessa syys- ja kevätlukukausien aikana. Kehittäjäopettajatoiminta voidaan jakaa karkeasti kahteen osa-alueeseen: työssäoppimisen käytännön toteutumisen koordinointiin, sekä ohjauksen sisällöllisen ja menetelmällisen laadun tukemiseen ja kehittämiseen. Koordinointi tarkoittaa käytännössä sitä, että opettajat toimivat yhteyshenkilönä omalla vastuualueellaan työssäoppimispaikkojen järjestämisessä. Koska kehittäjäopettajilla on jo valmiiksi muotoutuneet verkostot ja tuntemus omasta vastuualueestaan, kehittäjäopettajatoiminnan myötä työssäoppimispaikkojen organisointi on tehostunut ja mahdollisiin muutoksiin, kuten työssäoppimispaikan peruuntumiseen, on löydetty aiempaa nopeammin luontevia ratkaisuja.

Kehittäjäopettajat tapaavat oman vastuualueensa ohjaavia varhaiskasvatuksen opettajia työssäoppimisen jaksojen aikana, tiedottavat koulutukseen ja työssäoppimiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista oman alueensa päiväkotien johtajia ja henkilökuntaa sekä jakson päätteeksi keräävät varhaiskasvatuksen opettajilta palautetta sekä opiskelijan ohjauksesta että työssäoppimisjakson toteutumisesta kokonaisuudessaan. Kehittäjäopettajatoiminnassa opiskelijan ohjaus ja sen tukeminen on kaiken keskiössä. Ohjauksen tueksi järjestetyt tapaamiset oman alueen ohjaavien varhaiskasvatuksen

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

opettajien kanssa ovat osoittautunut kaikkien osapuolten kannalta merkityksellisiksi yhteisen jakamisen ja oppimisen paikoiksi.

Tää on ollu tosi hedelmällistä mulle. Ja saanu tukea tosi kokeneilta ohjaajilta, mutta myös päässy keskustelemaan tosi tuoreitten ohjaajien kanssa. Se vertaistuki on tosi tärkeää. Sillai mä aattelen. Ja kaikenlaiset kokemukset.

Mä oon nähny siellä jo monenlaisia oivalluksia.

Kehittäjäopettajat pohtivat katkelmissa yhteisiä tapaamisia ohjaavien varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Kehittäjäopettajat ovat suunnitelleet ja järjestäneet tapaamisia pitkälti ohjaavien varhaiskasvatuksen opettajien tarpeista käsin. Tapaamisissa on jaettu ja tarkasteltu moninaisia ohjaukseen liittyviä teemoja hyvin käytännöllisistä kysymyksistä ohjaukseen kytkeytyviin filosofisiin pohdintoihin. Sitaateissa korostuu vastavuoroinen ja kollegiaalinen vuoropuhelu kehittäjäopettajien ja ohjaavien varhaiskasvatuksen opettajien välillä. Kehittäjäopettajatoiminta on kokonaisuudessaan madaltanut ohjaavien varhaiskasvatuksen opettajien kynnystä nostaa ohjaukseen liittyviä kysymyksiä puheeksi oman alueensa kehittäjäopettajan kanssa myös järjestettyjen tapaamisten ulkopuolella. Kehittäjäopettajatoiminta, joka on luontevasti muotoutunut osaksi opiskelijoiden työssäoppimisen ohjausprosessia, vastaa aiemmassa tutkimuksessa (Ukkonen-Mikkola ym., 2021) esille nostettuun ohjauksen tuen tarpeeseen.

Koulutuksen näkökulmasta kehittäjäopettajatoiminnan myötä rakentunut säännöllinen vuoropuhelu kentän ja yliopiston välillä on luonut kokonaiskuvaa kentän arjessa tapahtuvan ohjauksen todellisuudesta sekä jatkuvuutta työssäoppimisen kehittämisessä. Kun aiemmin kohtaamiset yliopiston ja kentän välillä ovat olleet korkeintaan muutaman kerran vuodessa tapahtuvia ja eri kokoonpanoilla toteutuneita tilaisuuksia, kehittäjäopettajien kanssa tärkeisiin ohjauksen teemoihin liittyviin kysymyksiin on syvennytty pitkäjänteisesti ja monipuolisesti. Kehittäjäopettajat osallistuvat jatkuvan varhaiskasvatuksen koulutuksen opetussuunnitelman kehittämiseen, sekä työssäoppimisjaksojen pedagogiseen kehittämistyöhön yhdessä työssäoppimisesta vastaavien yliopiston opettajien kanssa. Kehittäjäopettajat kuvaavat omaa tunnettaan vaikuttamisen mahdollisuuksista työssäoppimisen ohjaamiseen liittyvän tutkimuksen ryhmäkeskustelussa:

Se mikä on tuntunut itsestä tosi mukavalta, et me ollaan saatu olla vaikuttamassa, te olette kysyneet meidän näkemystä opetussuunnitelmaan ja tuleviin työssäoppimisjaksoihin.

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

Kyllähän tämä on tuonut yliopistoa instituutiona lähemmäksi työelämää ja meitä. Että eihän yliopisto tai varhaiskasvatus sinällään ilman sitä työelämää oo mitään tai työelämä ilman sitä tutkimusta. Tai sitten se perustuu vain jollekin oletukselle tai vaan kokemukselle. Ajattelen että tällä toiminnalla on saatu sitä vuoropuhelua, sitä yhteyttä ja merkityksellisyyttä. Eikä niin et se yliopisto on jossakin tuolla.

Kehittäjäopettajien ja koulutuksen opettajien säännölliset yhteiset tapaamiset ovat toimineet tärkeinä työssäoppimiseen liittyvinä jakamisen, tukemisen ja kehittämisen tiloina. Samalla kohtaamiset ovat tarjonneet uudenlaisia mahdollisuuksia käydä dialogia varhaiskasvatuksen käytäntöön ja opettajankoulutukseen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä. Kehittäjäopettajatoiminta on muotoutunut luontevaksi ja kiinteäksi osaksi varhaiskasvatuksen yliopistollisen opettajankoulutuksen työssäoppimista. Vastavuoroisessa vuoropuhelussa eri kontekstien ja roolien tuomaa asiantuntijuutta voidaan hyödyntää monella eri tasolla. Yhteinen pohdinta työssäoppimiseen liittyvistä kysymyksistä on syventynyt toiminnan kehittyessä: alussa fokus oli pääosin käytännöissä ja nykyisin yhä vahvemmin ohjauksen prosesseissa.

Arviointia ja tulevaisuudennäkymiä

Kehittämämme uusi yhteistyömuoto kentän ja yliopiston välillä on mahdollistanut paremman tiedonkulun ja luontevan vuoropuhelun eri organisaatioiden välillä. Koska kehittäjäopettajat toimivat pääsääntöisesti kentän perustehtävissä varhaiskasvatuksen yksiköissä, he saavat ensikäden tietoa, mitä kentällä tapahtuu ja kuinka ohjausta tulisi kehittää, jotta se palvelisi sekä opiskelijoita että ohjaajia. Muutokset kentällä ja päiväkodeissa vaikuttavat päiväkotien mahdollisuuksiin ottaa opiskelijoita ohjattavaksi, ja uudet ohjaajat tarvitsevat perehdytystä ja tukea ohjaamiseen. Näissä tilanteissa kehittäjäopettajat voivat tukea, antaa lisätietoa ja luoda jatkuvuutta työssäoppimiseen ja sen ohjaukseen.

Oulun yliopistossa opiskelijat suorittavat työssäoppimisjaksonsa päiväkodeissa pääsääntöisesti Oulussa tai lähikunnissa, mutta työssäoppimista suoritetaan myös valtakunnallisesti eri alueilla ja kandidaatintutkiminnon viimeisellä työssäoppimisjaksolla myös ulkomailla suomalaiset kelpoisuusehdot täyttävän varhaiskasvatuksen opettajan ohjauksessa. Työssäoppimisen laajentuminen erilaisiin konteksteihin on avannut uudenlaisia (mm. sosiaalisia, kulttuurisia ja hallinnollisia) näkökulmia varhaiskasvatuksesta sekä varhaiskasvatuksen opettajan asiantuntijuudesta niin opiskelijoille kuin koulutuksen ohjaajille ja kehittäjäopettajille. Aiempi tutkimus on osoittanut, että erilaiset kontekstit voivat tarjota uudenlaisia mahdollisuuksia opettajan asiantuntijuuden kehittymiselle (Cruickshank & Westbrook, 2013). Kehittäjäopettajat

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

toimivat keskeisessä roolissa työssäoppimisen ulottuessa välitöntä Oulun alueen päiväkotien yhteistyöverkostoa laajemmalle.

Mikäli opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa työssäoppimisjaksoja muuallakin kuin opiskelupaikkakunnalla, he sitoutuvat valmistuttuaan todennäköisemmin työskentelemään kotiseuduilla tai alueilla, joihin he ovat jo valmiiksi elämän eri osa-alueilla kiinnittyneet (ks. Kess & Puroila, 2021). Tämä haastaa meitä edelleen kehittämään kehittäjäopettajatoimintaa ja sen laajentamista. Koronapandemian myötä etäyhteyksien hyödyntäminen on muotoutunut luontevaksi tavaksi yhteistyön järjestämisessä ja näin kehittäjäopettajatoiminta mahdollistaa ohjauksen tuen työssäoppimispaikan sijainnista riippumatta. Lapsen koulutuspolun yhtenäisyyden ja jatkuvuuden turvaamiseksi varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen tulee vahvistaa yhteistyötä sekä varhaiskasvatuksen muiden koulutusalojen että eri opettajankoulutusten kanssa (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, 2024). Esimerkiksi varhaiskasvatuksen, erityispedagogiikan ja luokanopettajakoulutusten välistä yhteistyötä tulisikin olla nykyistä enemmän. Kehittäjäopettajatoiminnan edelleen kehittäminen on tärkeää paitsi laadukkaan varhaiskasvatuksen varmistamiseksi, mutta se voi luoda mahdollisuuksia laajemminkin opettajankoulutuksen kehittämiseen.

Lähteet

- Cruickshank, K., & Westbrook, R. (2013). Local and global - conflicting perspectives? The place of overseas practicum in preservice teacher education. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 41(1), 55–68. <https://doi.org/10.1080/1359866X.2012.753989>
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. (2024). *Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa 2023: Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista*. https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_0724.pdf
- Karila, K., & Kupila, P. (2023). Multi-professional teamwork in Finnish early childhood education and care. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 17(1), 21–20. <https://doi.org/10.1186/s40723-023-00124-5>
- Kess, R., & Puroila, A-M. (2021). Narratives from the North: Early childhood teachers' narrative identities in place. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(1), 126–139. <https://doi.org/10.1080/00313831.2021.1983867>
- Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511815355>
- Liinamaa, T. (2014). *Merkityksellisen ohjaus- ja vuorovaikutussuhteen olemus lastentarhanopettajakoulutuksen ohjatussa harjoittelussa* [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research, 504. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5807-7>
- Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä. *Journal of Early Childhood Education Research* 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>

- Matengu, M., Ylitapio-Mäntylä, L., & Puroila, A.-M. (2020). Early childhood teacher education practicums: A literature review. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(6), 1156–1170. <https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1833245>
- Onnismaa, E.-L., Kalliala, M., & Tahkokallio, L. (2017). Koulutuspoliittisen paradoksin jäljillä - Miten varhaiskasvatus muotoutui sosiaalialan koulutuksia suosivaksi. *Kasvatus & Aika*, 11(3), 4–20. <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68720/30156>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2021). *Varhaiskasvatuksen koulutuksen kehittämisohjelma 2021–2030*. Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:3.
- Ukkonen-Mikkola, T., & Turtiainen, H. (2016). Työssäoppiminen koulutuksen ja työelämän rajavyöhykkeellä. *Journal of Early Childhood Education Research*, 5(1), 44–68. <https://journal.fi/jecer/article/view/114050/67249>
- Ukkonen-Mikkola, T., Ek, T., Piironen, R., Lehtinen, E., Berg, A., Sviili, E., & Liinamaa, T. (2021). Relationaalisen asiantuntijuuden rakentuminen varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen ohjatun harjoittelun diskursseissa. *Journal of Early Childhood Education Research*, 10(3), 182–207. <https://journal.fi/jecer/article/view/114175/67374>
- Zeichner, K., Payne, K. A., & Brayko, K. (2015). Democratizing teacher education. *Journal of Teacher Education*, 66, 122–135. <https://doi.org/10.1177/0022487114560908>

Karjalainen, Moilanen, Pesonen, Yli-Hukka & Ylitapio-Mäntylä.

Journal of Early Childhood Education Research 14(1) 2025, 105–114. <https://journal.fi/jecer>